

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1912.

No. 171. — Štev. 171.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 28, 1942 — PETEK, 28. AVGUSTA, 1942

VOLUME L. — LETNIK L.

Refer to FILE 108778-FL-30
In Correspondence With
SOLICITOR GENERAL DEPT.

KA NEKAJ VEČ KOT
2c
na dan dobivate...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenem sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

JAPONSKE LADJE POBEGNILE

MORNARIŠKI DEPARTMENT JE SINOČI NAZNANIL, DA JE MOČNO JAPONSKO VOJNO BRODOVJE, KI JE NAMERAVALO NAPASTI AMERIŠKE POSTOJANKE NA TULAGIJU V SALOMONOVEM OTOČJU, POBEGNILO IZ BOJA IN ZADNJIH 24 UR NI BILO OKOLI SALOMONOVH OTOKOV NOBENIH VEČ BOJEV.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, da je ameriško vojno brodogradništvo, kakor v Koralnem morju in pri Midwayu, tudi sedaj porazilo močno japonsko brodogradništvo in ga poglaval v beg s težkimi ranami. Vendar pa mornariški izvedenci domnevajo, da so se sedaj Japonci umaknili samo začasno, da bodo preuredili svojo bojno črto in se bodo zopet spustili v boj.

V vseh svojih dosedanjih poročilih o veliki pomorski bitki pa vojni department ni navedel ameriških izgub, gotova stvar pa je, da so Amerikanci zopet izvojevali veliko zmago in pri tem so se posebno odlikovali ameriški letalci.

Glavni stan generala MacArthurja pa naznanja, da so v teku boji med zavezniškimi in japonskimi vojniki v pristanišču Milne na Novi Guineji, kjer se je pred dnevi izkrcala majhna japonska posadka. Na tem kraju so zavezniški letalci izstrelili 8 japonskih napadalnih aeroplanov.

Poročilih, ki so prišla iz Washingtona, so do sedaj imeli Japonci naslednje izgube:

EN TRANSPORTNI PARNIK po zračnem napadu zapuščen in najmanj 12 BOJNIH IN DRUGIH LADIJ BOMBARDIRANIH IZ ZRAKA in POŠKODOVANIH

Največje izgube so imeli Japonci pri nameravanem napadu na Guadalcanal. Tam so morali Japonci pustiti EN POŠKODOVAN TRANSPORT, gorati so pa začeli ENA KRIŽARKA, EN RUŠILEC in ŠTIRJE TRANSPORTI, ko so na nje vrgli bombe armadni in mornariški aeroplani.

Mihajlovič zbira imena izdajalcev

Poročilih, ki jih je prejela jugoslovska vlada v Londonu, se osiščni partnerji po pravici boje za varnost in življenja njihovih lutk v Jugoslaviji, kajti Draža Mihajlovič je pooblaščen po vladi, da zaznamuje za izdajnika vsakega Jugoslava, ki pomaga osiščnim silam okupacije pri zatiranju in usušnjenju ter pobijanju lastnega naroda. Dalje ima Mihajlovič pravico, da s svojo sodbeno komisijo obsodi na smrt vse take izdajnice naroda, ter obsodbe tudi izvede.

Mihajlovičev zbor, ki izvršuje take obsodbe, je že pričel z delom, ko je usmrtil profesorja Bulića, kateri je bil pomožni načelnik srbskih fašističnih sil. Profesorja so spravili s poti v Kačaku, 70 milj južno-zapadno od Beograda.

Imeniki izdajice naroda se povljajo čez noč v mnogih krajih Jugoslavije in jugoslovska vlada je po radiju posvarila vse, ki sodelujejo z naciji in fašisti, da so se s temi samimi obsodili na smrt.

General Mihajlovič ima prosto, da daje zboru navodila po svojem lastnem preudarku, samo, da bodo čimprej spravljene.

ni s poti vsi lutkarski uradniki osišča, in bo dežela očiščena izdajice.

Med onimi, katerih imena je najti v sestavljenih imenikih izdajice je srbski lutka-premier Nedić, dalje Ante Pavelić, poglavnik Hrvatske; Ljuba Ljotić, fašistični vodja; Milan Aćimović, minister za notranje zadeve, in njegov pomočnik, Čeka Džodžević.

Zasedne sile so zadnje čase pomorile več patrijotov ki so dali zavetje Mihajlovičevim četnikom. V tem oziru so osiščniki sprejeli ozir. izdali ukrepe, po katerem zapade smrti vsa-

Med bojnimi ladjami ste bili poškodovani DVE MATIČNI LADJI ZA AEROPLANE, kateri so bombardirale ameriške letede trdnjave.

Pri zračnem napadu na ameriške postojanke na Guadalcanalu so Japonci izgubili 33 AEROPLANOV, o katerih je znano, da je bilo 16 napadalnih aeroplanov z dvema motorjema in 5 Zero bombnikov.

Pacifiški vojni svet je imel včeraj v Beli hiši sejo, na kateri je predsednik Roosevelt poročal o ameriški ofenzivi okoli Salomonovih otokov.

Tokijska radio postaja priznava, da je bilo uradno priznано, da je bil v bitki pri Salomonovih otokih potopljen en japonski rušilec, ena matična ladja za aeroplane poškodovana. Poleg tega naznanja tokijska postaja da je bila zelo poškodovana ena velika ladja za aeroplane, ena manjša matična ladja poškodovana in poškodovana ena oklopnica vrste Pennsylvania.

List "Niči Niči" pravi, da je bila velika matična ladja najbrž zgrajena že po pričetku vojne; oklopnica pa da je najbrže Pennsylvania, ki je bila poškodovana v Pearl Harborju in je bila pozneje popravljena.

Zagonetna smrt nemškega konzula v Ljubljani

Jugoslovanski krogi v Londonu naznanjajo, da so prejeli privatno sporočilo, ki pravi, da je v hotelu Slon v Ljubljani nenadoma umrl nemški generalni konzul za ljubljansko okrožje dr. Hans Drosch in da so ga najbrže zastripili proti-osiški rodoljubi.

To poročilo spominja na drugo poročilo, ki pravi, da je general Draža Mihajlovič pričel veliko kampanjo, čije namen je iztrebiti osiške uradnike v Jugoslaviji s pomočjo podtalnih agentov. In dr. H. Drosch je bil najbrže žrtev te kampanje.

Predsednik Roosevelt bo imel tri govore po radiju

Iz Washingtona je bilo naznanjeno, da bo predsednik Roosevelt govoril po radiju dne 31. avgusta, 3. septembra in na Labor Day. Govori se bodo nanašali na potek vojne in vojnega prizadevanja. Natančen čas govorov bo po dan pozneje.

Praznik dela bo dan dela

Unijski voditelji v Los Angelesu, Cal., so izjavili, da leto ne bodo delavci korakali v Labor Day paradi po mestu Los Angeles. V skupni izjavi je rečeno: "Nemogoče je paradirati dol po Market Streetu in graditi ladje istočasno." Kar pač znači, da bodo ladje delnice obratovale s polno paro na delavski praznik, 7. septembra.

Rešitev mornarjev jugoslovske ladje

V Londonu je prišla iz Kenije vest, da je neka portugalska ladja izkrcala preostale mornarje neke jugoslovske ladje, ki je bila v angleški službi potopljena od japonske podmornice v Mozambiški ožini.

Gen. Žukov odlikovan

Moskovska radio postaja naznanja, da je bil general Grigorij K. Žukov, ki vodi ofenzivo severozapadno od Moskve, imenovan za prvega obrambnega podkomisarja in bo prvi za Stalinom v obrambnem komisarijatu.

Rusi zavzeli Ržev

Medtem ko armada generala Grigorija Žukova nadaljuje svojo veliko ofenzivo zapadno od Moskve in je zopet zavzela več utrjenih krajev, postajajo boji za Stalingrad vedno hujši.

Po zadnjih poročilih so bratmitelji Stalingrada izvedli več protinapadov in imajo položaj trdno v rokah. Nemci pošiljajo v boj vedno nove rezerve, toda na obeh koncih velikih klešč, ki grabijo okoli Stalingrada, nimajo Nemci nobenega uspeha. Edina večja sprememba je na Kavkazu, kjer so se Rusi nekoliko umaknili pri Prohladnaji.

Ob zidu ruskih tankov severozapadno od Stalingrada se je zdobil velik nemški napad, dva druga nemška tančna oddelka pa je razbila ruska artilerija.

Severozapadno od Moskve so Rusi vdrl v predmestje Rževa in sedaj se bijejo srditi boji po ulicah. Na tem kraju je general Žukov pričel svojo ofenzivo pred 16 dnevi in je dosežaj dosegel že velike uspehe.

V severnem predmestju Rževa so Nemci vsako hišo premenili v močno trdnjavo in po tovarnah in cerkvah so artilerij-Moskvi.

skke baterije. Nemci se trdovratno branijo, kajti Ržev je zelo važna strateška točka, kajti iz Rževa bi mogli Nemci zopet pričeti s prodiranjem proti Stalingradu.

Ob koncu zime so Rusi stali na treh straneh Rževa, mesta samega pa niso mogli zavzeti. Jeseni so Nemci v Ržev in po bližnjih krajih zbrali velikanske zaloge vojnih potrebščin. Šest divizij je bilo nastavljenih v Rževu in po okoliških vaseh: Pogorjaloe Gorodišče, Zubcevo in Sičevka. Manjše vasi med njimi so bile izpraznjene prebivalstva in so jih utrdili z močnimi utrčami iz cementa. Na tem kraju je bilo ob pričetku ruske ofenzive 150 tisoč prvovrstnih nemških čet.

Prvi napad se je pričel ob hudem dežju, vsled česar so bili zelo ovirani tanki in aeroplani. Navzlic temu pa so Rusi zavzeli takoj prvi dan Pogorjaloe Gorodišče ter so dospeli do kraja, kjer se izliva Gzaek v Volgo v bližini Šubeova. Nato so se pričeli vroči boji do Vi-

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

jazme do železnice severno od Sičevke.

Na severni strani Stalingrada, na veliki stepi, so Nemci zbrali veliko število tankov, ki so se zaleleti naravnost proti mestu. Rusi pa so tanke napadli od dveh strani in so jih ustavili.

Pred Stalingradom je v boju več sto tankov in četudi Nemci imajo velikanske izgube nič ne kaže, da bi jim primanjkovalo rezerv.

Na Kavkazu je položaj še vedno kritičen. Tunkaj prodirajo s tanki proti petrolejskim poljem okoli Groznega. Na železnici, ki pelje v Baku, imajo Rusi oklopnii vlak, ki je že pri Prohladnaji razbil 30 nemških tankov.

Tudi okoli Voroneža so v teku vroči boji s tanki. Rusi so se polastili nekega neimenovanega kraja in so v pouličnih bojih vjeli več Nemcev.

Zavezniška letala bombardirala skladišča na Burmi

Zavezniški bombniki, najbrž ameriški, so razbili vojaške barake in skladišča pri Lashiji, v zahodni Burmi, kjer se nahaja velika japonska vojna baza. Poročilo je bilo poslano iz Chungkinga.

Stavkarji so se vrnili na delo

Stavkajoči delavci v Hammond, Ind., uslužbeni pri treh glavnih oljnih čistilnicah in zalagalnici so se vrnili na delo v sredo zvečer po dva dni trajajoči stavki, ki je pretela zaustaviti produkcijo posebno prečiščenega olja (octane) za uporabo pri vojni industriji.

Delavski organizaciji namerili kritiko in zahteve na WPB.

Poročilo iz Washingtona navaja, da sta organizaciji AFL in CIO naslovili na War Production Board ostro kritiko in obenem zahtevali, da se da delavstvu vso priliko, da bo sodelovalo z močnim glasom v programu vojne produkcije.

Organizacijo AFL je zastopalo deset unijskih predstavnikov in CIO je bila zastopana po 11. predstavnikih. Ti zastopniki so se v Washingtonu sestali z uradniki WPB, katerim so predložili program 8 točk, v katerih je zahtevano, da se odpravi nesposobnost in zanikrnost, ki se zadnje čase očita svetu za vojno produkcijo. Istočasno pa je podana tudi zahteva, da se da delavstvu priliko do polne reprezentacije, katere naj gre sporedno z upravo in vlado v zadevi vojne produkcije, ozir. vojnega programa v tem pogledu.

Načelnik WPB je protestiral proti nekaterim ostrim besedam in izrazom, ki jih je vsebovala resolucija. Med temi je bila obdolžitve, da je WPB takorekoč predal važno kontrolo nad produkcijo in nabavo materiala armadnim in mornariškim oblastim, ter da so na važnih mestih osebnosti, ki so skoro brez izjeme, posamezniki, ki imajo izkušnje in ozadje korporacijskih upravnikov in niso zmožni voditi obsežne vojne produkcije.

Razgovori med uradniki vojnega sveta za produkcijo in predstavniki unijskih organizacij so trajali dva dni in rezultat je bil ta, da je Nelson povabil predstavnike organizirane delavstva, da imenujejo poseben odbor, ki bo stopil z njim v razgovore.

Iz Jugoslavije

Povišanje cene za premog v Srbiji

Donauzeitung poroča, da so v Srbiji zvišali ceno premoga za 50 odstotkov.

Prebivalstvo v Beogradu

"Obnova" (Beograd) pri naša zaključek ljudskega štetja v Beogradu, z dne 24. junija, Beograd je štel tega dne 295.718 prebivalcev (142.993 moških in 152.725 ženskih). Beograjsko domovinsko pravico ima samo 105.531.

Paveličevci iščejo denarja

Paveličev finančni minister je objavil za prijavo dolgove napram jugoslovske državi. Prijaviti je treba ne le vrednote, katere je izdala jugoslovska vlada, temveč tudi one, katere je Jugoslavija prevzela po St. Germainski in Trianonski pogodbi, izdane od bivše Avstro-ogrske.

Zavarovalne družbe v Jugoslaviji

Prager Neuer Tag poroča: — Na Hrvaškem so izvedli sledeče spremembe zavarovalnih družb:

Prod kratkim osnovana družba "Domovina" je prevzela angleško družbo Royal Exchange in del družbe Jugoslavije. Ostanek Jugoslavije je

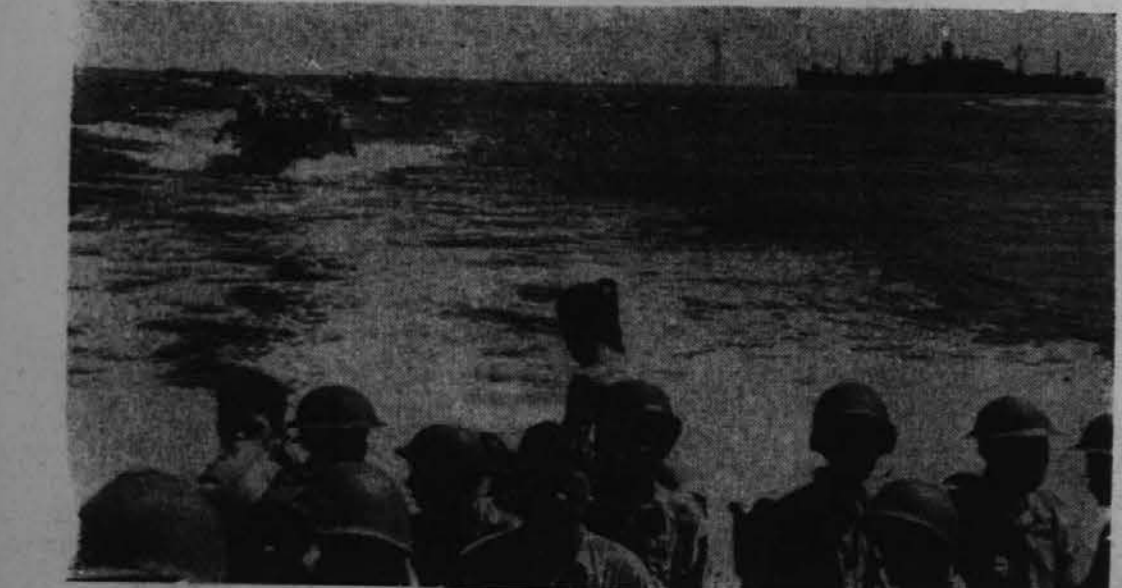
dobila družba Ujedinjeno. — Beograjsko Zadrugo so prevzeli Assicurazioni Generali; Srbijo in Foncier pa družba Riunione Adriatica di Sicurtà. Jugoslovanski Phoenix je prevzela Napretkova Zadruga (Sarajevo). Društvo Sumadija je v likvidaciji.

Dunav SA pripade konzernu Magdeburger Versicherungsgesellschaft; Ujedinjeno pa konzernu Muencher Ruckversicherungsanstalt. Vse italijanske družbe imajo svoje sedeže v Trstu.

Sovražniki imajo v Jugoslaviji pol milijona vojske

Jugoslovska vlada v izzemanstvu v Londonu je v začetku tedna izjavila, da je general Mihajlovič v predelih zasedene Jugoslavije "prikoval na tla" že več kot eno leto približno 36 divizij osišča, ter da je na ta način zelo uspešno pomagal ruskim bratom Jugoslovčanov. (36 divizij bi štele preko 500.000 mož.)

V uradni izjavi časopisju je vlada povedala, da ima general Draža Mihajlovič pod poveljstvom rednih oficirjev jugoslovske vojske mobiliziranih 80.000 do 150.000 mož, katerim se dnevno prijavljajo nove skupine bojevnikov. — Poroča Jugosl. Information Center

Ameriški vojaki se izkrejujejo na Salomonovih otokih na jugozapadnem Pacifiku.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation). Frank Sakar, President; J. Lupca, Sec. - Place of business of the Corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$2.—, Advertisement on Agreement.

For sale this year for \$1.50 in America; in Canada \$2.—; in the rest of the world \$3.—. For New York on sale for \$1.—; in the rest of the world \$2.—. Incomplete as a whole for \$7.—; in the rest of the world \$8.—.

"Glas Naroda" has a daily news sheet, Sunday and Holiday.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 2-1242

PAPEŽ PIJ XII. IN SLOVENIJA

Ko je Hitler pričel preganjati žide najprej v Nemčiji, jim je kradel njihovo premoženje, jih zapiral, pošiljal v koncentracijska taborišča in jih izganjal iz dežele, je bil iz Vatikana poslan v Berlin protest proti temu nečloveškemu početju.

Ko so prišli za nemškimi židi na vrsto poljski židi, je papež zopet protestiral. Ko je Hitler pričel preganjati žide iz Belgije, Holandske, zasedene Francije in drugih zasvoženih dežel, je papež protestiral.

Seveda ti protesti papeža Pija XII. niso nič zalegli, kajti Hitler se smatra za gospodarja sveta in misli, da more storiti vse, kar se mu izljubi in kar sklone njegov sovražnik in njegova neodgovorna pamet.

Papež se je tako potegoval za žide, da je skoraj izgledalo, kot bi bil sam Kristusov rojak, toda vemo, da izhaja iz ugledne rimske rodovine Pacelijev.

Predhodnik sedanjega papeža Pija XI. je, kot znano, celo odobral abesinsko-italjansko vojno, češ, da bodo Italijani s podjarmljenjem Abesinije prinesli tamošnjim prebivalcem, ki so krščanskokoptske vere in priznavajo papeža za svojega cerkvenega poglavarja, tisočletno laško kulturo!

Posebno pa se je papež Pij XII. zavzel za žide sedaj, ko je vlada v Vichyju odredila, da bodo polovljeni v nezasedeni Franciji vsi oni židje, ki so se naselili v deželi po letu 1936. Papežev nuncij msgr. Valerio Valeri je imel dolgo konferenco z načelnikom vlade Lavalom in mu je izročil lastnorodno papežovo pismo, ki vsebuje prošnjo, da naj francoska vlada odredbo proti židom "olajša".

Prav gotovo na papežovo pobudo sta načelniku države maršalu Henriju Phillipeu Petainu poslala svoj protest proti preganjanju židov v nezasedeni Franciji, ki spada pod vlado v Vichyju, pariški kardinal Emanuel Celestine Suhard in lyonski kardinal Pierre Gerlier.

Papež je celo naprosil francoskega poslanika pri Vatikanu Leona Berarda, da odpotuje v Vichy in da posreduje pri svoji vladi v prilog židov. In Berar je v resnici dospel v Vichy ter je imel dolgo konferenco z maršalom Petainom. Ob istem času pa je bil zopet v konferenci z Lavalom zastopnikom nuncija Valerija msgr. Carmelo Rosso.

Iz tega se jasno vidi, kako zelo so papežu na srcu židje ter je v sedanjem slučaju porabil vso svojo oblast, da bi bilo preganjanje židov v nezasedeni Franciji vstavljeno.

Vse lepo je, človečansko in plemenito, da se poglavar katoliške cerkve potegne tudi za pripadnike kake druge vere, saj slednjic so židje ravno tako ljudje, kot vsakdo drugi, ki je ustvarjen "po božji podobi".

Sedaj pa poglejmo, kaj Nemci in Italijani počenja po Sloveniji, čije prebivalci so izključno katoličani in za katere bi se moral papež mnogo bolj potegniti kot pa se poteguje za žide. Pa, kolikor nam je znano, so Slovence se ni še nikdar potegnili in nikdar ni dvignil svojega glasu v protest proti morjenju in pobijanju Slovencev, ki so katoličani, tedaj njegovi duhovni otroci. Za Slovence ni prosil, ni protestiral proti njihovega zatiranju in uničevanju.

Papeža boli njegovo srce, ko Hitler preganja žide, kajti židje so daleč in jih ne bo nikdar mogoče spraviti pod Italijo in z njimi ima usmiljenje. Slovence pa smo sosedje Italije in sam papež upa, da se bodo Slovence pod italijansko vlado poitaljančili in zato se mu prav nič ne smilijo in ne dvigne svojega protesta proti njihovega iztrebljanju. Iz same svete ljubezni jih hoče pritisniti na svoje srce in zato se prav nič ne zmeni, ako njegovi bratje Lahji pobijajo zlasti slovenske može in dečke, kajti upa, da bodo njihovi potomci povečali Italijo.

O, papež, o katerem so nas učili, da ga razsvetljuje sam Bog, sedaj vidimo, da ga navdaja samo — italjanski duh.

Lah je Lah, pa naj je vsak dan špagetije ali polento, ali pa naj bo papež ali pa contadino.

Tutti quazti ...

Genjeni naročniki! — Poleg vašega imena na naslovnici so tri številke. Prva označi mesec, druga dan in tretja leto, ko vaša naročnina na list poteče. — Poglejte naslovnico in ako je vam naročnina že potekla oziroma bo v kratkem potekla, bi nam dosti pomagali ako bi poslali za nadaljno naročnino, ne da bi čakali za opomin po pošti. Skušajte to storiti še danes!

MALO NADE

M. K.

Na prvi pogled smo Slovenci skupaj z drugimi Jugoslavnimi skoraj v obupnem stanju. Narod v domovini je obupan. Nihče, če je še tako mirnega značaja, ni varen svoje svobode, imetja in življenja. Nobena družina, vas in mesto ne ve, kaj naj pričakuje danes, jutri — življenje ali smrt. Čim bolj je spuščajana družina, čim uglednejša oseba, toliko bolj jej preti nevarnost. Saj Nemci in Lahji pobirajo talce izmed najboljših naših ljudi in — talce streljajo. Ako bi lahki in švabski oholi krvoloki zapirali in pobijali prave kriminalce, bi se narod počutil varnega. Toda kjer vladajo zločinci, kakršni so sedanj tri-nogi jugoslovanskega naroda, tam pravica nima ničesar pričakovati, tam ne more nihče vedeti po komu bo danes ali jutri padlo. Zato beži narod v gore in gozdove, kjer ima vsaj nekaj priložnosti braniti se. Seveda se potem nemška in laska "uradna" oblast znaša nad zaostalimi ženskami, stari in otroki. Kaj bi pa pomagalo ostati doma? Nad tvojo družino se bodo itak "maščevali" ko tebe odpeljejo kot klavno živino v svoje mesnice. Ako pa vzameš v roke puško, se boš mogel vsaj braniti. Težko bo šlo, ker mesarji naroda so vedno v premoči, vendar si tako ohraniš vsaj spoštovanje do samega sebe. Nisi klavna živina ampak človek, ki se brani proti zverinam.

Mihajlovič in njegovi četniki se rešili vprašanja človeškega dostojanstva v Jugoslaviji, in med četniki je posebno v novjšem času tudi na tisoče Slovencev in Hrvatov. Ko bo po vojni Jugoslavija zopet vstala, tedaj bomo spoznali, da je Mihajlovičev četništvo tisti cement, ki bo povezal Jugoslavijo v nerazdružljivo zgradbo. On in njegovi ljudje so edini, ki so ostali zvesti zemlji, sebi in narodu, zvesti do smrti. Njih žrtve za svobodo domovine je popolna, do smrti, zato je tudi njih pravica do pravice v svobodnem svetu popolna. Žrtvovali so, žrtvujejo in pripravljani so žrtvovati vse za človeške pravice, zato jim tudi človeštvo dolguje vso pravico. To so ljudje, ki znajo, kaj je krivica in zato poznajo pravico. Ali bodo mogli evropski in svetovni državniki, ki bodo ertali bodoče meje sveta, Jugoslovanom odreči le kosček tega kar jim spada? To bi vendar pomenilo samega sebe vsekati po ustih.

V tem je nekaj naše nade za bodočnost. Drugi kos našega upa je v sledečem: Hitler se je Mussolinija tako trdo oklenil da ga se Muso ne bo mogel rešiti do konca vojne. Na ta način niti angleški trgovci ne bodo v stanju kupiti Mussolinijev mir za ceno slovenske in jugoslovanske zemlje. Sam Hitler nam to garantira. In, če bo tako, kar upamo da bo, tedaj bo Muso enkrat sedel na zatožni klopi skupaj s Hitlerjem in ne med onimi, ki bodo imeli kaj zahtevati. Mit gefangen, mit gehangen — pravijo Nemci, in to bo lahka usoda.

In Nemci! Potisnjeni morajo biti nazaj v svoje gau-e in vrniti vsaj del slovenske krvi na Koroskem in Štajerskem, ki so jo odtujili Slovence. Koroski in Štajerski Nemci so slovenske krvi, čeprav n slovenskega jezika. Gosposvetško Polje kriči po svoji materi.

Tudi nemška posurovelost in zverinstvo nam daje nade, da bo pri prihodnji mirovni konferenci Slovencev in po Slovenceh Jugoslovancem v našem predelu vrnjeno vse, kar nam je bilo vkradeno pred štiriindvajsetimi in pred petsto leti.

Ali naj svet še naprej napaja Nemce s slovensko in slovan-

sko krvjo potem, ko so se v tej vojni že tako opijali s krvjo celega človeštva?

Ako bi Nemci ne bili ponemčili Slovencev cele Koroske in Štajerske, ako bi bila ostala Prusija Saksonska in cela Češka slojavska, bi ne bilo nobene nevarnosti z nemške strani in nobene vojne z njimi zadnjih petsto in več let.

Torej, ne obupavati! Strahno je sedanje stanje našega naroda, toda naš narod je dokazal, da je človeški narod. Naši sovražniki, Nemci in Lahji pa so se izkazali za zverinske tolpe, ki bi morale biti prav za prav iztrebljene, kakor volčja zalega.

Se imamo nekaj nade, da nam vsaj obupati ni treba.

Slovenci in Jugoslavnimi smo potem te vojne sorazmerno več trpeli, kakor naši sovražniki, vendar je tudi veliko njih krvi prelite in mnogo njih imetja je vničnega. Kar so nam pokradli, nam bodo morali vsaj deloma vrniti. Naši sovražniki visoko letijo, pa bodo nizko padli. Greben se jim bo povesil med skrtanjem z zobmi v neomogli jezi, ki njih zdravju nikakor ne bo koristila. Toliko so krvi prelili, svoje in druge, toliko mest, vasi in domov so požgali, toliko so nakradli, toliko se zaupali v se, pa jim vse skupaj ne bo nič pomagalo. Vse zastoj! Prokleti in osvraženi povsod, se bodo kuhali v svojem obupu. Ti, ki imajo sedaj največjo čast v Nemčiji, bodo zadnji, ali jih bo sploh vzela noč, "zemlja in kri." Zavijali bodo oči! Narod ni kriv, ko cel svet zna, da je njihov narod glasoval za Hitlerja in Hitlerja podpiral, dokler je šlo. Ali bodo ti "nadljudje" vredni zavidanja?

Potrebno bi bilo, da nam malo grebena zraste, pa je med nami preveč takih, ki bodo gojili ponižnost do pasje ponižnosti in drugi gojili mednarodnost do izgube lasne narodnosti. No, mogoče bo pa vendar enkrat zavladal Mihajlovičev vluk, ki bo zaklical: Mi smo tu in to je naše, dokler se kaj sveta ostane!

Ali bodo Nemci res poraženi? Nemci se borijo sami zase Lahji so šli v vojno za svojo korist. Japonci skušajo zgraditi svojo hišo. Hitler je pa glava Nemcev, in — Hitler hoče svet. Ako je Satan sam zoper sebe razdeljen, kako bo ostalo njegovo kraljestvo? Angleži so do sedaj uporabili le malo svoje moči; Amerika, Južna in Severna, je komaj začela vojno; podjarmljeni narodi nestrpno čakajo na vstajo; Nemci sami sprevidavajo, da upa zmage ni, ampak da jim preostaja le več na vojna in sovraštvo naprej in naprej. Nekje mora počiti, tam, kjer je najbolj napeto.

V BLAG SPOMIN

Prve Obletnice Smrti nepozabljenega brata Pavla Rožiča

kateri je preminil 30. avgusta, 1941.

Leto dni je že minulo, Od kar Tebe dragi, Ni več med nami.

Vzela Te je neizprosna smrt, In pustila je grob zaprt, Utihnil na veko je Tvoj glas, A v mladih možih si ves čas. In ostaneš, dokler se ne svidemo s Teboj.

V tihem grobu zdaj počivaš In plačilo večno vzdih, Spavaj mirno, dragi brat!

Takko pogrešan od brata Alojzja in od mnogo prijateljev.

— Blag mi spomin.

ALOJZIJ ROŽIČ

West Newton, Pa. koncem avgusta, 1942.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih naravno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Program neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

kjer ni človeškega čuta, kjer je zverinstvo, kjer je prokletstvo doma, pri Nemcih in Lahih. Bridka nada, pa je le nada.

ROJSTNI DAN KRALJA PETRA.

V nedeljo 6. septembra bo jugoslovanski kralj Peter II. obhajal svoj 19. rojstni dan. V ta namen bo v slovenski cerkvi na Osmi istega dne slovesna sv. maša ob 10. dopoldne, kamor ste povabljeni vsi, posebno pa še cerkveni pevci.

Državljanstva ji niso hoteli dati

Mrs. Hannah Evelyn Cruikshank iz Plainfielda, N. J., je zaprosila za državljanski papir, a ji je bila prošnja odbita, ker je dejala, da ne bi bila pripravljena z orožjem v roki boriti za to deželo. Ženska ima v ameriški armadi dva sinova, a kljub temu ji je bilo državljanstvo odrečeno na podlagi njene izjave.

Švica je omejila izvoz zlata.

Iz Berna poročajo, da so bile pravkar izdane navedbe za omejitev izvoza zlata iz Švice. Švica je bila dozdanj ena od redkih dežel, ki niso omejevale izvoza in uvoza zlata in kovin. Ta korak pa je bil podvzet zaradi čezdalje večjih zahtev od zunanjih držav. Te intervencije ni podvzela zbornica, ampak je bil ukrep uveden po švicarski narodni banki. Zlato se v Švici ne bo več prodajalo privatnikom, toda industrija in izdelovalci zlatnine bodo še dobivali potrebne količine zlata. Švicarski zlatniki se ne bodo več eksportirali in prodajali se bodo samo pod gotovimi pogoji. Na tuje zlato kovance do sedaj Švica še ni postavila nobenih omejitev menjave.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Naša slovenska šola

Proti vsemu pričakovanju, se je ideja slovenske ure za našo mladino kaj hitro udejevala in pouk se vrši vsako soboto popoldne ob dveh. Naši učenci in učence dobro obiskujejo to uro in tisti, ki se vračajo iz počitnic, se nam tudi polagoma pridružujejo. Tako smemo gojiti upanje, da se bo razred pravzaprav imamo dva oddelka, sčasom razširil v redno učno skupino, ki bo mogla zares nekaj pokazati.

Gospa Furlanova se je izrazila zadnjič, da se ji otroci zelo dopadejo in ji je veliko na tem, da bi jih mogla res priljubeno dobro naučiti temeljnega znanja našega jezika in pa tudi drugih stvari, ki spadajo zraven. Dejala je, da se njeni učenci in učence dobro in hitro učijo. Dekleta se bodo naučila lahko tudi ročnih del, če bo katero veselilo. Sedaj bodo živale narodne nošice za punčke. To delo ni samo interesantno, ampak je končni rezultat tako srčkan lep, da nagradi šivalko za ves njen trud. Jaz sem imela priliko videti par takih punčk v slovenski narodni noši, katere je izgotovila ga. Furlan. V resnici bi morali imeti v vsakem slovenskem domu en tak okrasek pod steklom, da bi nas pogled na lepo in pestro slovensko nošo vedno spominjal na naše babice in pradiče in na domovino, katera danes tako trpi in krvavi.

Kot sem že enkrat omenila, imam jaz na skrbi najmlajše naše učence in učence. Reči moram, da čeprav moram zdaj vsako soboto zelo pohiteti z mojim domačim delom, da grem potem lahko v Brooklyn k naši slovenski uri, mi ni za čas, ki ga žrtvujem prav nič žal, nasprotno, v družbi teh mladih otrok se mi kar dopade, ker so bistroglatvi in se za učenje prav lepo zanimajo. Seveda je treba tem malim vsaj od začetka marsikaj pojasniti v jeziku, ki ga najbolj razumejo, to je v angleščini, ali zdi se mi, da se na ta način hitreje in uspešneje priučijo naših izrazov in rabe besed. Bojim se nekoliko časa, ko bo treba pojasniti to in ono o naših sklonih—angleščina ima le tri samostalnikove sklone, slovensčina pa kar pol ducata, zato ni čudno, da sedaj otroci mislijo, da so napravili napako, če smo najprej napisali sa-

mostalnik cesta, potem pa v stavku povedali, da po cesti nekdo gre. Sicer znajo ti otroci precej dobro slovensko v kolikor se domače govorice tice, posebno nekateri, a opažam, da jih zelo muči način slovenske sklanjatve in slovenske dvojilne, o kateri brez dvoma se niso čuli, zato prenašajo kar angleško rabo sklanjatve v naše stavke, ki jih znajo povedati ali zložiti. Pri naši mladini sem to opazila prav povsod, kjer sem se dozdanj imela priliko priti v stik z njo.

Takele stvari stariši lahko malo pojasnijo otrokom doma kar spotoma, ko govorijo o domačih stvarih, kajti beseda starišev včasih več zaleže nego beseda onega, ki uči jezik pravilno. Če mama tako pove ali pa ata, mora že tako biti, saj vendar znata slovensko, mar ne? Torej, ko bodo prinesli iz naše šole kako pravilnost, ki se jim bo zdelo neverjetna in tuja, jim kar povejte, da je to v knjižni slovenski ali right. Doma se pove marsikaj lahko v dialektu, saj smo rekli doma, da ima vsaka vas svoj glas, in kadar pa se učimo jezika v pravem pomenu besede, tedaj pride v poštev književna raba jezika.

Naj sedaj navedem imena naših slovenskih učencev in učenk, ki so: Jennie Patelli, Ruth Kepic, Dorothea Gerjovic, Rudolph Metesh, Paul Metesh, Emil Rožicaj, Josephine Svet, Marian Svet, Mary Ann Pishkur, Edward Beljan, Charles Beljan, Victor Baldassar, Josephine Peshel, Charles Capuder, Frances Pirnat, Richard Pirnat, Josephine Sitar, Frank Shuster, Mary Palcič, Edith Palcič in Cerarjev deček, ki se nam je zadnjič pridružil, pa nisem imela prilike dobiti njegovega polnega imena. Na listi imamo še več imen otrok, ki so sicer zapisani, pa še niso prišli zraven. Prosimo vse stariše teh otrok, da jim pošljejo k slovenski uri.

V odboru so sledeči: Frank Schuster, predsednik; Palcič Palcič, podpredsednica; Dorothea Gerjovic, tajnica; Jennie Patelli, blagajnica; Victor Baldassar, drugi podpredsednik; Ruth Kepic, zapisničarica.

Poučujeti: Mrs. Anna Furlan in Mrs. Anna P. Krasna. Ako je bilo kako ime po pošti izpuščeno, naj mi dotični to povedo.

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vsilječne sledeče

slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor s bariton samospetvom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko mi — moški zbor
4. Otroci zvon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, s bariton samospetvom
6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Atlantski odmevi — za moški in ženski zbor, s bariton samospetvom
9. Kantata iz palače — moški zbor
10. Soli — za samospetve, mešani zbor in spremljevalcem glasovira
11. Psalm 124 — za samospetve, mešani zbor in spremljevalcem glasovira ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOPAJ

Na vsaki pesmi je v zavihanem zvezku, katere je u ...

Knjižarna Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th St. New York

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECIPI angleskem jeziku

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$ 2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je karkod posebno v navadi. Knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuharstvo in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

KNJIŽARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

V KUZNEM LETU 1681

VLADO KLEMENČIČ

Po zgornjem Dravskem polju je hitel proti Ptujju jezdec. Obleden je bil v dolgo povosčeno haljo, ki mu je segala do oštrog, na glavi je imel kapuco, na rokav pa irhasite rokavice. Jezdec je posegel zdaj pa zdaj v tonbo, ki mu je visela čez ramo, vzel je iz nje steklenico z dišavami, jo odmašil in podržal pod nosom. V steklenici so bile v zganju namočene citronove lupine, meta in pelin, eno izmed sredstev, s katerimi so se v tistih časih brnili kužnega smrada.

Čim bolj se je bližal Ptujju, tem pogosteje je videl na vratih kmetskih hiš - delke bele križe napravljene z apnom, znamenje, da so hiše okužene. Na polju je opazil le malo ljudi, mnogo njiv je bilo nepočetih. Tudi vasi so bile kakor izumrle, le tu pa tam se je prikazal izza ogla dlovek, in zopet izginil kot senca. Malo pred Hajdino je gledal ob cesti mrlja. Iz nosu in ust mu je šilila črna kri, na razgaljenih prsih je imel gnojne bule, iz katerih se je cedila sokrvice. Neznosen smrad se je širil od mrlja. Jezdec je urno spodbedel konja in oddirjal mimo.

Že je došel na Hajdino. Ko je jezdit po vasi, je srečal duhovnika z zadnjo popotnico in cerkvenika, ki ga je spremljal. Oba sta imela prav takšno haljo, kakor naš jezdec. Duhovnik je nosil na prsih burzo s posvečeno hostijo, v roki pa dolgo palico s srebrnim polmesecem na koncu. Cerkvnik je nosil razen zvončka še steklenico hudega kisa.

Jezdec razjaha in poklekne. Radovednost mu ne da, da ne bi stopil za njima. Kmalu se duhovnik nastavi pri hiši, oznašeni s belim križem. Cerkvnik stopi prvi v anjo. Skropoče s kison na vse strani. Za njim vstopi duhovnik. Skozi okna od vrata, ki so jih zaradi smrada na široko odprli, opazuje

popotnik sledeči prizor.

Cerkvenik je prižgal pripravljeno plamenico in jo držal med bolnikom in spovednikom, da bi ogenj in dim odganjala bolezen in še dalje škropil s kison po sobi. Duhovnik pa je obstal za dva seznja od bolnika in poslušal njegovo spoved. Bolnika je kuhala vročica, težko je dihal, še težje govoril. Pod ušesi, na vratu in na prsih so se mu že začele kazati temnovišnjeve oteklina. Ko se je okuženo spovedal, ga je duhovnik obhajal. V srebrno lunulo na palici je pritril hostijo in jo od daleč položil bolniku na jezik, ne da bi se mu približal. Nato je lunulo razkužil nad ognjem plamenice. S tem je bila zadnja tolažba opravljena. Duhovnik in cerkvnik sta stopila iz hiše.

"Obhajujem vašo krščansko ljubezen do trpečih," nagovoril popotnik duhovnika in se mu poklonil.

"To je moja dolžnost, gospod," odgovori duhovnik. "A kdo ste, popotnik?" vpraša in nezapudeno ogleduje tuja odnaga do glave.

"Moje ime je Ferdinand Schierer, provisor sanitas, kužni komisar, ki me je oblast poslala v okuženo Središče, da pomagam ljudem."

"A jaz sem Jurij Hauptmann, plebanus hajdinski," odvrne duhovnik.

"Slišal sem že o vas, kako požrtvovalno skrbite za svoje farane. Prepričan sem, da tudi meni ne odrežete nekaj pojasniti, za katere vas prosim." V pogovoru grede skozi vas. Zupnik pripoveduje Schiererju o vsem, kar ga ta povpraša in kar bi ga utegnilo zanimati. Tako govori:

"Ali je treba še dolgega razlaganja, kaj je napravila mrljka kuza iz naših krajev? Sami ste videli, kako je ta cveto in vrata, ki so jih zaradi smrada na široko odprli, opazuje

ko je izumrla. Sto jezikov bi ne popisalo vseh grozot, ki so začele te kraje. Poglejte! Polja kaže ne obdelana, in če so posejana, ostanejo nepožeta. Skoro ves promet je zaprt, sejmi in cerkvena proščenja prepovedana. Ceste so zagradili, mostove podrli, da bi ljudje ne šli križem. Meja proti Hvalški je strogo zastražena. Nikogar ne puste v mesto, kdor ne pokaže "fede" (izkazila, da ne prihaja iz okuženih krajev) pa še itak je sumljiv.

Ljudje umirajo trumoma. Povsod žalost in jok. Poglejte te hiše z belimi križi! Nekatero so prazne, ker so izumrli vsi stanovalec. V nekaterih bolniki v mukah in grozi pričakujejo konca. Grobar mi je umrl pred tremi dnevi in nikogar ne dobim, da bi ga nadomestil. Kdo pokoplje mrlja, kdo jim stori zadnje usmiljenje, da jih z železnim kavljem potegne iz hiše in odpelje v kužno jamo? Zadnji čas so šjudje še bolj razburjeni, češ, da bodo vsi pogubljeni, ker je oblast prepovedala pokopavati za kugo umrle v posvečeni zemlji. Namesto v molitvi in premagovanju, iščejo nekateri tolažbe v vinu in uživanju. V ptujskih predmestnih krčmah plešejo in razgrajajo, da se Bog usmili! Prišli so bridi, da bi jih razgnali, pa so se z njimi sprli in jim grozili z orožjem. A kazen je prišla tudi zanje, "črna smrt" jih je pograbila sredi gostije; ta je padel kakor od strele zadet med rajanjem, oni se je zgrudil s kozarcem ob ustih.

Strahno je razdejavanje povsod in konca ne vidim. Grješniki smo res, vsi smo potrebni kazni in pokore; a prizanesi nam, Gospod, že zaradi nedolžnih otrok."

Tako je končal svoje pripovedovanje plebanus Hauptmann. Zadnje besede je govoril tiho in žalostno.

Kužni komisar je zvedel dovolj in preveč. Poslovil se je od zupnika in odjahal proti Ptujju.

Ko pa je prišel do Drave, ni mogel dalje. Most je bil ob ptujskem bregu podrt. Stražnik na oni strani je mahal z rokami in odkimaval z glavo, češ, da ni mogoče čez. Komisar je vzel svoj "fede" in z različnimi kretnjami dopovedoval stražniku, da ima dovoljenje in naj ga pusti v mesto. Dolgo je moral čakati, da so prišli ponj na zasilenem brodu. Konja je bilo treba prepeljati posebej, ker je bil brod za vse prešibek.

Jezdec po mestnih ulicah je videl nenavadne reči. Pred mesnico Simona Jurandiča so stale mestne gospodinje in deklet s cekarji, ki so prišle po meso. V vratih mesnice je bila odprtina, skozi katero je metal mesar v pripravljene cekarje meso. Na mizl v odprtini je stal kotlič z jesihom. Vanj so spuščale kupovalke denar.

Tudi pek je na sličem način prodajal svoj kruh. Na lopar z dolgim ročajem je polagal hlebce in jih skozi okno dajal svojim odjemalcem. Tudi ta je imel posodič z jesihom, kamor so metali ljudje novce.

Vsaka druga ali tretja hiša je imela bel križ. Na Florjanskem trgu je srečal magistr sanitas, kužnega zdravnik. Bil je čudno opravljen. Razen povosčene halje in kapuce je imel na obrazu masko s steklenimi naočniki in dolgim nosom, podobnim kljunu, rje-

ko je izumrla. Sto jezikov bi ne popisalo vseh grozot, ki so začele te kraje. Poglejte! Polja kaže ne obdelana, in če so posejana, ostanejo nepožeta. Skoro ves promet je zaprt, sejmi in cerkvena proščenja prepovedana. Ceste so zagradili, mostove podrli, da bi ljudje ne šli križem. Meja proti Hvalški je strogo zastražena. Nikogar ne puste v mesto, kdor ne pokaže "fede" (izkazila, da ne prihaja iz okuženih krajev) pa še itak je sumljiv.

Ljudje umirajo trumoma. Povsod žalost in jok. Poglejte te hiše z belimi križi! Nekatero so prazne, ker so izumrli vsi stanovalec. V nekaterih bolniki v mukah in grozi pričakujejo konca. Grobar mi je umrl pred tremi dnevi in nikogar ne dobim, da bi ga nadomestil. Kdo pokoplje mrlja, kdo jim stori zadnje usmiljenje, da jih z železnim kavljem potegne iz hiše in odpelje v kužno jamo? Zadnji čas so šjudje še bolj razburjeni, češ, da bodo vsi pogubljeni, ker je oblast prepovedala pokopavati za kugo umrle v posvečeni zemlji. Namesto v molitvi in premagovanju, iščejo nekateri tolažbe v vinu in uživanju. V ptujskih predmestnih krčmah plešejo in razgrajajo, da se Bog usmili! Prišli so bridi, da bi jih razgnali, pa so se z njimi sprli in jim grozili z orožjem. A kazen je prišla tudi zanje, "črna smrt" jih je pograbila sredi gostije; ta je padel kakor od strele zadet med rajanjem, oni se je zgrudil s kozarcem ob ustih.

Strahno je razdejavanje povsod in konca ne vidim. Grješniki smo res, vsi smo potrebni kazni in pokore; a prizanesi nam, Gospod, že zaradi nedolžnih otrok."

Tako je končal svoje pripovedovanje plebanus Hauptmann. Zadnje besede je govoril tiho in žalostno.

Kužni komisar je zvedel dovolj in preveč. Poslovil se je od zupnika in odjahal proti Ptujju.

Ko pa je prišel do Drave, ni mogel dalje. Most je bil ob ptujskem bregu podrt. Stražnik na oni strani je mahal z rokami in odkimaval z glavo, češ, da ni mogoče čez. Komisar je vzel svoj "fede" in z različnimi kretnjami dopovedoval stražniku, da ima dovoljenje in naj ga pusti v mesto. Dolgo je moral čakati, da so prišli ponj na zasilenem brodu. Konja je bilo treba prepeljati posebej, ker je bil brod za vse prešibek.

Jezdec po mestnih ulicah je videl nenavadne reči. Pred mesnico Simona Jurandiča so stale mestne gospodinje in deklet s cekarji, ki so prišle po meso. V vratih mesnice je bila odprtina, skozi katero je metal mesar v pripravljene cekarje meso. Na mizl v odprtini je stal kotlič z jesihom. Vanj so spuščale kupovalke denar.

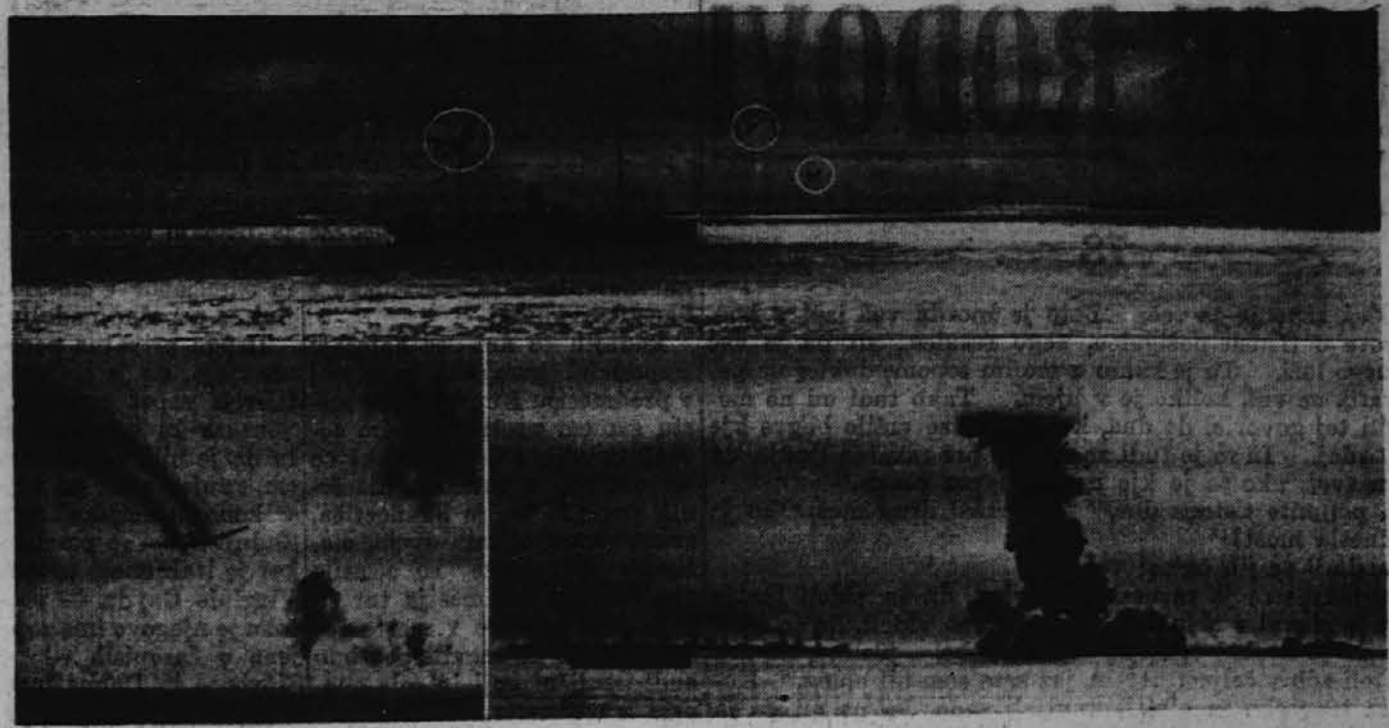
Tudi pek je na sličem način prodajal svoj kruh. Na lopar z dolgim ročajem je polagal hlebce in jih skozi okno dajal svojim odjemalcem. Tudi ta je imel posodič z jesihom, kamor so metali ljudje novce.

Vsaka druga ali tretja hiša je imela bel križ. Na Florjanskem trgu je srečal magistr sanitas, kužnega zdravnik. Bil je čudno opravljen. Razen povosčene halje in kapuce je imel na obrazu masko s steklenimi naočniki in dolgim nosom, podobnim kljunu, rje-

ko je izumrla. Sto jezikov bi ne popisalo vseh grozot, ki so začele te kraje. Poglejte! Polja kaže ne obdelana, in če so posejana, ostanejo nepožeta. Skoro ves promet je zaprt, sejmi in cerkvena proščenja prepovedana. Ceste so zagradili, mostove podrli, da bi ljudje ne šli križem. Meja proti Hvalški je strogo zastražena. Nikogar ne puste v mesto, kdor ne pokaže "fede" (izkazila, da ne prihaja iz okuženih krajev) pa še itak je sumljiv.

Ljudje umirajo trumoma. Povsod žalost in jok. Poglejte te hiše z belimi križi! Nekatero so prazne, ker so izumrli vsi stanovalec. V nekaterih bolniki v mukah in grozi pričakujejo konca. Grobar mi je umrl pred tremi dnevi in nikogar ne dobim, da bi ga nadomestil. Kdo pokoplje mrlja, kdo jim stori zadnje usmiljenje, da jih z železnim kavljem potegne iz hiše in odpelje v kužno jamo? Zadnji čas so šjudje še bolj razburjeni, češ, da bodo vsi pogubljeni, ker je oblast prepovedala pokopavati za kugo umrle v posvečeni zemlji. Namesto v molitvi in premagovanju, iščejo nekateri tolažbe v vinu in uživanju. V ptujskih predmestnih krčmah plešejo in razgrajajo, da se Bog usmili! Prišli so bridi, da bi jih razgnali, pa so se z njimi sprli in jim grozili z orožjem. A kazen je prišla tudi zanje, "črna smrt" jih je pograbila sredi gostije; ta je padel kakor od strele zadet med rajanjem, oni se je zgrudil s kozarcem ob ustih.

NEMŠKI NAPAD NA ZAVEZNIŠKI KONVOJ

Slika kaže nemški napad s podmornicami in bombniki na zavezniški konvoj, ki je vozil vojni materijal v Rusijo. Po ljutem boju je konvoj srečno došel v neko severno rusko pristanišče.

IZJAVA JUGOSLOV. VLADE V LONDONU.

(JIC.) — Zaradi sumljivih vesti, ki jih je tiskal del časopisa o generalu Draži Mihajloviču, je izjavila jugoslovanska kraljevska vlada v Londonu sledeče:

"V zvezi s poročili, objavljenimi v nekaterih krogih in v inženirstvu glede narodnega odpora pod generalom Mihajlovičem, je bila danes v Londonu objavljena sledeča izjava: Jugoslovanska vlada v Londonu popolnoma zaupa vodstvu in lojalnosti generala Draže Mihajloviča in njegovih hrbrih vojakov. V znak svojega zaupanja ga je imenovala glavni poveljnikom vseh oboroženih sil, ki se na ozemlju Jugoslavije bore proti sovražniku. Ona je stalno v zvezi z njim. Znano je tudi, da so komaj pred par dnevi general Auchinleck, admiral Harwood in letalski maršal Tedder častitali generalu Mihajloviču.

General Mihajlovič, ki je pri srbem narodu in v vsej Jugoslaviji zelo priljubljen, načeljuje dobro organizirani vojski — urejeni na način, primeren četniškemu vojskovanju — ki šteje d 80.000 d 150.000 četnikov pod vodstvom rednih častnikov jugoslov. vojske. Veliko število teh četnikov je padlo ali bilo ranjenih v boju; na predlog generala Mihajloviča so jim bila podeljena odlikovanja za hrabrost v boju in njih imena so bila objavljena v časopisih. Dejstvo je tudi, da na vseh ozemljih zasedene Evrope edino je general Mihajlovič poveljuje organizirani redni vojski. Njegov čudno, da poskušajo sovražniki Jugoslavije — Nemci, Italijani in njihovi pajdaši — vse mogoče, da bi uničili generala Mihajloviča, obsojili ga na smrt in razpisali veliko nagrado za njegovo glavo. S svojo močno in dobro organizirano vojsko prizadeva general Mihajlovič splošnemu sovražniku velike izgube. Že več kot eno leto drži prikovane na tla v zasedeni Jugoslaviji 36 divizij osišca (17 laških, 7 bolgarskih, 4 nemške, 4 madžarske, 4 divizije rednih Paveličevih čet in 15 bataljonov vstažev)

General Mihajlovič si tako pridobiva ogromne zasluge ne samo za svojo domovino Jugoslavijo, temveč tudi za vse zavezniške in — v tem trenutku prav posebno — za svoje ruske brate.

Po tej priložnosti stopnjevalni metodi vani Cortina pomaga, da se lahko učite španščine. Po praktično učeno ima kar najmanj izkušenim v zapletenih slovničnih pravil ter vas uč brati, govoriti in razumeti španščino. Osnovno kratko metodo so odobrili učitelji, profesorji, šole, poslaništva in ekspozitne trditve po celem svetu. Je praktično, priprosto in uspešno. Prodanih je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig. Če vas ta knjiga zanima, jo lahko naročite pri ENIGMARI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. — Cena je samo \$1.—

PETAINE—IZDAJALEC

Maršal Petain je bil v Londonu javno obtožen zahrbtnega izdajstva svoje domovine Francije, v času, ko je isto zastopal, kot državni predsednik Tretje republike.

Petainu obtožuje izdajstva Maurice de Jean, francoski komisar za zunanje zadeve, ki je odločen nasprotnik Petainovega režima in ki je v pismu, naslovljenem na list "France", potrdil odkritja, katero so bila nedavno objavljena in katero dokumentalno obtožujejo Petaina, da je vedel že koncem marca 1940, ko je bil poslanik v Madridu, za natančen datum napada na Holandsko, Belgijo in Francijo.

De Jean je bil tedaj šef kabineta in Quai d'Orsay je dejal da Petain vkljub temu, da mu je bilo znano, da bo Nemčija na padla njegove domovine Francije, tega ni povedal tedanjemu premierju, Paulu Reynaudu, ki je bil obenem tudi zunanji minister Francije. To toliko važno informacijo je ohranil zase, dasi je vedel, da francosko vojaško poveljstvo ne ve nič o nameravanim napadu.

De Jean je dalje dejal, da so šle tedaj vse depeshe in sporodila francoskih diplomatov skozi njegove roke in on lahko pri-seže, da ni prišel od Petaina noben brzojav ki bi vseboval datum napada na Francijo.

List "France" je objavil več dokumentov, ki jih je dal na razpolago Anatol de Monzie bivši minister za izobražbo, in kateri obtožujejo Petaina in Pierre Lavala, da sta že dolgo delovala z naciji za poraz in propast Francije.

Overseas News Agency poroča iz Berna, da je švicarska vlada sprejela odlok, po katerem se bo ojačilo obmejne straže in s tem preprečilo nadaljni dotok beguncev v Švico, ki je že prenapolnjena z ubežnimi ljudmi iz vseh evropskih dežel. Zaeno s tem odlokom pa je bila sprejeta tudi naredba, ki dovoljuje vsem onim beguncem, ki se že nahajajo v Švici, da tamkaj ostanejo.

BEGUNCI SMEJO OSTATI V ŠVICI

Ta humanitna odločitev je bila pozdravljena pe vseh demokratskih ljudih, ki smatrajo, da mora Švica ostati nekakšno pribežališče pregnanim. Švicarski tisk je zelo kritiziral prejšnji odlok vlade, ki je določal, da se morajo vrniti nazaj v svoje dežele vsi oni begunci, ki so se zadnje čase zatekli nelegalno v Švico in, ki so pobegnili povečini iz Belgije in Francije.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je ravsdno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam pošljete nepotrebnege dele in stroškov, vrs prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačajte na račun. Vsi naročniki v Vašem kraju ali pa katerikoli izmed naslednjih, kolih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druga naselbina, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik to vam naročilo potrdilo se plačate naročnino

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Lauschie
- COLOMADO: Pueblo, Peter Cullig; Walsenburg, M. J. Barak
- INDIANA: Indianapolis, Frank Sopanšič
- ILLINOIS: Chicago, J. Bovič; Chicago, J. Faldin; Chicago, Olesov in Illinois; Joliet, Jennie Bambich; La Salle, J. Spelich; Mascoutah, Martin Dolenc; North Chicago to Waukegan, Math. Waršič
- MARYLAND: Kiltmiller, Fr. Vedopivec
- MICHIGAN: Detroit, L. Piončan
- MINNESOTA: Chisholm, J. Lukanich; Ely, Jos. J. Pustet; Eveleth, Louis Goulik; Gilbert, Louis Vessel; Hibbing, John Povše
- MONTANA: Roundup, M. M. Panjan; Washoe, L. Champa
- NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
- NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet; Gowanda, Miro Strušič; Little Falls, Frank Mado; Worcester, Peter Boda
- OHIO: Barberton, Frank Truhar

- Oreghon: Astoria, Anton Bekic; Clatskanie, Jacob Bekic; John Day, Joseph Girard; Astoria, Nagode; Lewis, Louis Balant; John Kuma; Youngstown, Anton Kihal
- OREGON: Oregon City, J. Koblar
- PENNSYLVANIA: Bessemer, John Jevnikar; Conemaugh, J. Brozovic; Covington in Ohio, Jos. Peteršol; Export, Louis Sopanšič; Farrell, Jerry Okora; Forest City, Math Kanda; Ft. Shadnickar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Fr. Formančič
- Imperial, Venice Palčič; Johnstown, John Poljanec; Krash, Ant. Tančič; Loperus, Frank Balko; Midway, Joud Žig; Pittsburgh in Oklahe, Filipy Pregar; Strifton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schirer; West Newton, J. V. Jovan
- WISCONSIN: Milwaukee, West Ann, Fr. Šteb; Sheboygan, Joseph Kihal
- WISCONSIN: Rock Springs, Louis Tomanar; Diamondville, Jos. Kolia

SEDAJ LAHKO DOBITE
LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO
**TWO-WAY
PASSAGE**
PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A
ZA NAVADNO CENO
\$2.50
Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime _____
Št., ulica ali Box št. _____
Mesto in država _____

Naročite lahko to knjigo pri:
**KNJIGARNI
"Glas Naroda"**
216 WEST 18th STREET NEW YORK

INVESTIRAJTE V AMERIKO
KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS & STAMPS

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

78

"Glej, tako je ta reč. Zato je morda več laži v tem, kar govore o tistem požigalec, nego resnice, ali pa je več resnice nego laži. To je kakor z mojim žepom; dokler ne pogledaš vanj, ne veš, koliko je v njem. Tako tudi mi ne moremo priti tej govorici do dna, ker se je vse vrnilo bogve kje in bogve kdaj. In to je tudi znano, da brž razneso ljudje, da se podira svet, ako se je kje prevrgel voz peska."

"Ali pomnite tistega dne," je vprašal drug mož, "ko je Kolpa odnesla most?"
"Da, da," se jih oglasi več.
"No, takrat se je raznesla govorica, da so videli ljudje zmagajo, ki je plaval v oblakih. Natanko so videli, da je imel tri glave da je bruhal ognjeno sapo iz sebe. Toliko, da mu niso presteli zob v čeljustih! A jaz sam sem bil poleg. Kobil sem na travniku in hitel spravljeti seno — pa mi ga je odnesla voda. A zmagaja sem videl toliko, kakor svojo smrt. Glejte, tako je! Ljudje vse govore, nego je res."

"Saj to ravno trdim," je dejal prvi.
"Da, da. A jaz sem hotel samo reči, da trdiš pravo."

"In kaj je zdaj vse to?" se oglasi drugi.
"Tako-le pravijo in govore, da je tisti požigalec, ko je prišel na grajsko dvorišče, pel neko čudno pesem, o nekakšnem romarju je pel in ko je zagledal gospo, je hitel k nji in ji podal roko v pozdrav, kakor da sta stara in najboljša znanca. Gospa pa je omedlela, tako se ga je ustrašila. Potem sta imela, tako govore in pravijo, gopa in Zavinišček dolg in hrupen razgovor. Dol na dvorišče se je slišalo, kako sta kričala. Tako se je pozvedelo, da sta bila s tistim popotnikom svoje dni najboljša znanca, da se je tisti tuji pevec vdal pijači in napravil svojo graščino nekje na Grenjskem, da so ga potem pogrnali po svetu in da je prišel k Zaviniščaku prositi miločine. In ker mu je niso dali, se je razrdil in zažgal to-le Zaviniščakovo domovanje. Tako pravijo in govore. Jaz povem samo to, kar sem slišal. Če bi mi pa kdo dejal, naj prisežem na to, pa bi ne p. risegel, ker ne vem, kaj je res in kaj ne! Pa kaj me tudi briga!"

"E, ljudje znajo govoriti! Saj so pravili tudi o Iliji Preliču, da je prinesel milijone s seboj."

"Ho, to je govoril sam!" se oglasi nekaj mož.
"Torej je sam lagal! A kaj si je pomagal za lažjo? Niti za toliko ne, kolikor je za nohtom črnega. Napajal nas je in nas begal od dela in pa — no, saj veste..."

"A šipe smo mu le pobili," vzklikne eden in zažuga s pestjo proti pogorščaku.
"In kaj si imel od tega? Zapri so te! To je bilo vse."

"Zapri! Saj so tudi tebe!"
"Vem. Saj mi je še danes tisti smrad v nosu. Pa saj so Ilijo tudi, čeprav je bil svoboden Američan, kakor se je tikal na prvi. Svoboda sem — svoboda tiam, bodi Peter — bodi Pavel, iz Evrope — iz Amerike, kadar pobiješ komu šipe — hajdi v luknjo! To ti je vsa modrost!"

Na družbo je leglo nekaj neprijetnega. Bili so spomini na mračne dni. Mčnje so utihnili. Čulo se je, kako so puhali iz pip.
"Bogve, kako je z Markom!"
"To vprašanje prekine molk."

"Žena je pravila oni dan moji ženi, da mu ni nič hudega. V zaporu se peča z rokodelstvom, če se ne motim," je pripovedal eden. "Tako bo vsaj nekaj znal, ko pride zopet na svobodo. Saj pride kmalu, to jesen poteče njegova kazen."

"E, dobro je, če človek kaj zna. Lažje bo živel nego mi."
"Dobro je, dobro, če kdo kaj zna," pritrldijo nekateri.
"Vidite, zato se mi ne zdi pametno, da smo se tisto leto upirali Zaviniščaku, ko nas je začel nagovarjati, naj si postavimo šolo v vasi."

"A jaz mislim drugače," se oglasi oni, ki je prej žugal s pestjo.
"Kako misliš?" ga vpraša sosed.
"Tako mislim, da je tem boljše za človeka, čim manj zna in ve."

"Potemtakem so norci najsrečnejši ljudje," se zasmeje mož, ki je govoril o šoli.
"Tega ne vem, ker nisem sam norec. A toliko vem in to trdim, da mi nič ne pomaga to in to znanje, ako nimam sredstev, da bi si pomagal do tega in tega, kar mi ponuja ali o čemer mi govori znanje."

"Glej, tako si nespameten, da bi te ugnal tvoj sin, ako bi ga pošiljal samo leto dni v šolo. Zdaj te vprašam: Ti prodša deset veder vina, vedro po dvanaest goldinarjev. Koliko ti plača kupec?"

Mož šteje na prste in govori:
"Dvanaest in dvanaest in deset in deset, je dvajset, in dve in dve je štiri in dvajset in štiri je štirindvajset, in dvanaest je deset in štirindvajset je štirindvajset in štiri — ne — in dve je štirindvajset, štiriintrideset in..."

"He ali ga vidite!" se zasmeje prvi.
"Čakaj," pravi ta, "zdaj sem šele pri tretjem prstu."

"Tako ne izračunaš do jutri zjutraj, in ko prideš do desetega prsta, se boš zmotil ravno petstokrat. In zakaj? Zato ker ne znaš računati."

Oni se popraska za ušesi:
"E, pa bom le izračunal, le počakaj."
"Nič ne bo! Pero v roke in piši!"
"Ko bi znal!"

"Vidiš, kako je dobro, ker nič ne znaš. Peter je zatajil Kristusa trikrat, preden je petelin dvakrat zapel, a tebe bi opeharil kupec stokrat, in petelinu ne bi bilo treba niti enkrat odpreti kljuna. To pa vse zategadelj, ker nič ne znaš, ker poznaš šolo samo odznanaj. Glej, to je tako-le. Deset veder vina po dvanaest goldinarjev je ravno toliko, kolikor je desetkrat dvanaest, in to je desetkrat deset, kar da sto, a desetkrat dve je dvajset. Skupaj: stoidvajset. Odštej jih, prijatelj, in vino je tvoje!"

"Dobro! Res je," so pritrldili drugi.
(Nadaljevanje prihodnjik.)

URADNA POROČILA O BOJH V JUGOSLAVIJI

JUGOSLOVANSKI GUERILCI ZAVZEMAJO BUNKERJE IN UTRDBE

(JIC.) — Radio "Svobodna Jugoslavija" je oddala sledeče poročilo vrhovnega poveljstva guerilske in četniške vojske z dne 19. avgusta:

Zadnjih 18 dni se bojujejo napadalni guerilski bataljoni v predmestju Kupreša in v mestu samem proti močnim sovražnikovim edinicam, ki so sestavljene iz vstaških čet črnih sraje in legije Francetiča, znane zaradi njenih divjih zločinov. Naše čete so očistile vse vasi in predmestja ter so že trikrat prodrele v mesto samo, kjer so se razvili posebno hudi poulični boji in celo spopadi z bajonetmi.

Izredno hudi boji so divjali med 13. in 16. avgustom v teku katerih so naše edince zasedle vse bunkerje in utrdbе, ki so bili vohod v mesto. V spopadih v Kuprešu in v predmestjih, je padlo 550 vstašev, dočim je bilo več kot 600 vojakov in častnikov ranjenih. Tudi naše čete so imele precejšnje izgube.

Druge napadalne brigade, ki delujejo skupno z južno-dalmatinskimi guerilci, posvečajo mnogo svojih sil in svoje delavnosti prodiranju v smeri Hercegovine, da napravijo zvezo med južno Dalmacijo in Hercegovino.

V teku zadnjih dni so bile uničene italijanske in vstaške posadke v mnogih vaseh in predmestjih Imotskega. Tudi med Tomislavgradom in Imotskem so naše čete zasedle veliko število naseljenih krajev. V različnih okrožjih južno in

zapadno od hercegovinske meje dirjajo srditi boji.

Ofenziva guerilskih brigad in bataljonov v Bosanski Krajini se uspešno nadaljuje.

Druga privatna poročila naznanjajo, da je italijanska artilerija zopet porušila 14 slovenskih in dalmatinskih vasi in da je bilo več sto ljudi ubitih, ranjenih ali pa odpeljanih v koncentracijska taborišča. Zadnji upori so posebno začeli, ker je italijanski propagandist Virginio Gayda — po dolgem času je njegovo ime zopet omenjeno v časopisih — opozoril Slovence in Dalmatince, da so imeli dovolj časa, da se enkrat odločijo, da "sodelujejo" z Italijo in da je Lahe potrpežljivost že zapustila.

S sedanjimi 14 vasi je bilo vsega skupaj porušenih 88 vasi. Jugoslov. vlada pa pravi, da je bilo z artilerijo in zračnimi napadi porušenih "več sto" vasi. Isto poročilo pravi, da je bilo 20.000 Slovencev, ki niso hoteli postati italijanski oodaniki, odpeljanih v Italijo. Tudi okoli 700 Dalmatincev in Hrvatov je bilo poslanih v južno Italijo.

Mnoge žene in otroci so bili vključeni, ko so se z vlakom peljali skozi Florenco.

Jugoslovanski krogi tudi poročajo, da so rodokjubi ubili župana v Zaplani pri Višnici in v Šmihelu pri Novem mestu. Na Mussolinijevo povelje je bilo zaradi "političnih zločinov" v Ljubljani obsojenih pet oseb na smrt in absentia (v odsotnosti.)

JUGOSLOVANI UNIČIJO USTAŠKO ČRNO LEGIJO

(JIC.) — Radio "Svobodna Jugoslavija" oddala sledeče uradno poročilo z dne 21. avgusta:

Več bataljonov prve guerilske napadalne brigade nadaljuje svoje prodiranje v smeri južne Dalmacije. Dne 16. avgusta se je moštvo teh bataljonov v bližini Imotskega pri vasi Klenak, spopadlo z edinicami vstaške črne legije, redne hrvaške armade in z vstaško domobransko skupino. Vstaške čete so poskusile protinapad, a so podlegle silnemu ognju

strojnici in pušk in bile so po kratki borbi popolnoma poražene.

Med spopadom je bilo ubitih 50 vstašev črne legije, medtem ko je bilo 12 vstašev in vojakov ujetih. Vojni plen vključuje 50 pušk, 15.000 strelcev municije in drug vojni material.

Isti dan je poskusila motorizirana laška kolona prihiti na pomoč poraženim vstašem, toda padla je v zasedo guerilcev in se morala umakniti. Ne prestani porazi in težke izgube zasedbenih čet in vstašev povzročajo strah in zmedo v vrstah sovražnikov.

Tudi v severni Dalmaciji so bile v zadnjih dneh na različnih krajih hude bitke.

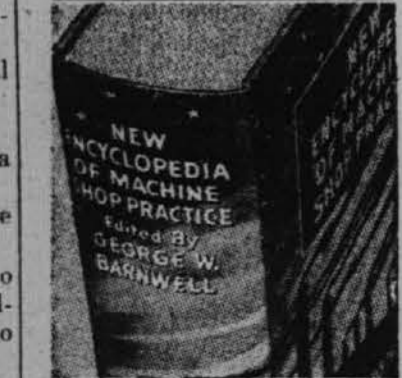
ITALIJANSKE IZGUBE V JUGOSLAVIJI

(JIC.) — Znani ameriški časnikar in pisatelj William Shirer objavlja 23. avgusta v svojem rednem tedenskem poročilu "Propaganda Front" tiskanjem v "The New York Herald Tribune" sledeče razmotrivanje o laških izgubah na Balkanu, v Jugoslaviji in na Grškem.

"Kdor pazljivo zasleduje laške radio oddaje, dobi izvrstno sliko o položaju četniškega vojskovanja v Jugoslaviji in v Grčiji. Po uradnih podatkih o izgubah, ki jih je Rim sam o znanil, so izgubili Italijani na Balkanu v zadnjih 4 mesecih štirikrat toliko mrtvih, kakor v Rusiji in tri četrtine toliko, kakor v severni Afriki. Rimski radio zatrjuje, da imajo Italijani v Rusiji veliko armado, a v severni Afriki tvorijo njihove edince večino moštva s katerim razpela nacistični maršal Erwin Rommel."

INVESTIRAJTE V AMERIKO KUPUJTE

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini GEORGE W. BARNWELL

Podlago za mehanično znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjuga popljuje in v slikah pokazuje temeljna dela mehanike. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodja in meril. Pouči vas, kako je treba uporabiti načrte (blue print) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjuga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb. 576 strani. Trdo vezana knjuga stane

Samo \$1.98

Narodite pri: KNJIGARNI Glas Naroda

216 West 18th Street, New York

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanika; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano. Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjžico — "HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trdo vez. — Zelo koristna knjuga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

V KREMLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani. Cena \$2.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU

111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO

Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjuga za mlekarje in farmerje v splošnem. Cena 50 centov

OBRTNO KNJIGOVODSTVO

258 strani. ezana. — Knjuga je namenjena v prvi vrsti na stavbno, umetno in strojno knjigovodstvo ter železnicarstvo. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA

92 strani. Cena 25 centov

LISTKI

Spisal Ksavar Meško. (144 strani.)

Cena 70c

MARKO SENJANIN — SLOVENSKI ROBINSON

Cena 75c

MALENKOSTI

Spisal Ivan Albrecht. (120 strani.)

Cena 75c

Po 50c zvezek

Andrej Ternovec (Ivan Albrecht) Bele noči mali junak, (Dostojevski) Filozofska zgodba (Alojz Jiranek) Na različnih potih (Franc Frischo) Verne duže v vlač (Prosper Mirime)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjuga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, knji v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjuga je verno zrcalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo bere, bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerokoli naše zgodovinsko delo.

13 POGLAVJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede) Po strani kloboč (Danir Felgel)

Po \$1 zvezek

Verdiens (Pater Hajetan) Rudarska balada (Marija Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

V KUŽNE MLETU 1681

(Nadaljevanje s 3. str.)

je obležal nezavesten. Ponoči so ga našli hlapeci, ki so pobirali mrtlice in ga vrgli v kužno jamo misleč, da je umrl za kugo. Ko se je drugo jutro streznil, je vstal čil in zdrav in živel še 26 let. V pesmi, ki so jo peli, so se večkrat ponavljale besede:

"O, ti ljubi Avgustin, Avgustin, Avgustin..."

Vsaki kritiki so dodajali še žalostnovešeli pripet:

"Danes se napij, danes se naužij, jutri te kuga že umori..."

Jezdec je pogljal konja in naglo zdril čez Spodnje Dravske polje mimo Sv. Marjete, Velike Nedelje in Ormoža proti Središču. Na vsej poti je srečeval le bedo in obup. Morilka kuga je gospodarila povsod. Pozno popoldne je prispel v Središče in se predstavil županu Štefanu Simonerju. Središčani, sosedje Hrvatov, so bili zaradi kuge v veliki nevarnosti, saj je skozi Središče peljala pot v sosednje Medmurge in v Varaždin, kjer je domakuga strašno morila. Kmalu čina Jurij Čavničar in Andrej po svojem prihodu je izdal kuž

ni komisar sledeče ukaze:

Prvi ukaz: tržani naj strogo zadržajo mejo in puste čez le one, ki imajo neoporočen "fe-de."

Drugi ukaz: mrtlice ne smejo pokopavati na pokopališču, ampak v kužni jami na spodnjem koncu trga.

Tretji ukaz: v hiše z belim križem ne sme stopiti nihče razen zdravnika, duhovnika ali pogreba.

Četrti ukaz: onkraj Trnave naj se zgradi lazaret ali kužna hiša, kamor bodo spravljali bolnike.

Ti ukazi so bili razglašeni vsem s pripombo, da bo najstrožje kaznovan, kdor jih ne bo izpolnjeval. Tudi v drugih rečeh, ki so v zvezi s kužno boleznijo, mora ljudstvo ubogati le komisarja Schiererja.

Ko je prišel Schierer v septembru v Središče, je bila že polovica hiš okuženih in označenih z belim križem. V mesecu maju, juniju, juliju in avgustu, je umrlo nad 50 ljudi. Schierer je bil odločen mož, pa je šel pogumno v boj z neumisljeno morilko. Požrtvovalno so mu pomagali župan Simonerji, pisar Miklavž Fuks, selšče peljala pot v sosednje Medmurge in v Varaždin, kjer je domakuga strašno morila. Kmalu čina Jurij Čavničar in Andrej po svojem prihodu je izdal kuž

A vsi ukazi, prepovedi in vsa vnaema je malo zalegla, saj je umrlo do maja naslednjega leta 1682 vsega skupaj 592 oseb. Župnik And. Golob je tolažil umirajoče, pa sam ni bil kos napornemu delu. Trg Središče je bil od jeseni l. 1681 do pomladi 1682 ena sama mrtvašnica. Sele ko je izpraznila domala vse hiše, je odtegnila "črna smrt" svojo morilno roko. Le v Jurinovi hiši tik kapele ni umrl nihče, čeprav sta bila dva Jurinova celo pogreba in sta imela z okuženimi mnogo posla. Pila sta pre, samo sirotko, jedla zelo malo in žive-la kolikor se da skromno.

Ko je kuga ponehala je odšel iz Središča tudi kužni komisar Ferdinand Schierer. Požrtvovalno se je trudil, in izpolnjeval točno svoje dolžnosti, zato je dobil od oblasti pohvalno izpričevalo.

Indijska zbornica sklicana k zasedanju

Poročilo iz New Delhija pravi, da je lord Linlithgow, podkralj Indije, 24. avgusta naznanil, da bo sklicano posebno zasedanje Centralne indijske zbornice, katere se bo sestala 14. septembra. Zbornica se ni imela sestati do prihodnjega leta, a kljub temu ni bilo pojasnjeno zakaj se sklicuje izredno zasedenje v septembru letos.